

Класично модерно

сезона 2021/2022

Пријатељ опере

Издавач:

Народно позориште Ниш
Синђелићев трг бб

Телефони:
Централа: +381 (18) 527371
Маркетинг: +381 (18) 245478
Билетарница: +381 (18) 245472

npris@narodnopozeristenis.rs
marketing@narodnopozeristenis.rs
www.narodnopozeristenis.rs

За издавача:

Спасоје Ж. Миловановић, директор
Лектура и коректура: Наташа Илић
Уредник програма: Тамара Милосављевић
Дизајн програма: Марина Антић
Фотографије: Никола Милосављевић/Студио Брада

Тираж: 300 примерака

сезона 2021/2022

Жорж Бизе
КАРМЕН

диригенти:
Дејан Савић/Дијана Цветковић

режија:
Иван Вуковић

Жорж Бизе

КАРМЕН

ОПЕРА У 4 ЧИНА

По новели Кармен Проспера Меримеа

Праизведба 3. март 1875.

Диригенти.....**Дејан Савић/Дијана Цветковић**
Редитељ.....**Иван Вуковић**
Костимограф.....**Дејан Гоцић**
Сценограф.....**Катарина Павловић**
Кореограф.....**Ана Казимић**
Сценски покрет.....**Марко Павловски**

ЛИЦА

Кармен, Циганка.....**Александра Ристић**
Дон Хозе, наредник.....**Саша Арсенков**
Ескамиљо, тореадор.....**Марко Милисављевић/Никола Микић**
Микаела, девојка са села.....**Катарина Симоновић Иванковић/Миона Вукадиновић**
Моралес, наредник страже.....**Лазар Лазаревић/Емил Верзио**
Фраскита, другарица Кармен.....**Јелена Јовановић/Ема Ђоћић**
Мерцедес, другарица Кармен.....**Нена Ђурић/Милица Ракић**
Зунига, капетан.....**Емил Верзио/Марко Милисављевић**
Данкаиро, кријумчар.....**Лазар Лазаревић**
Ремендадо, кријумчар.....**Никола Стаменковић/Дамјан Мишић**
Народ, војници, кријумчари.....**Маестрини – Хор Факултета уметности у Нишу**

Припрема оркестра.....**Зоран Андрић**
Концерт-мајстор.....**Сања Јовић и Станислава Алађозовски**
Корепетитори.....**Мина Красић и Анита Здравковић**
Диригент хора.....**Ивана Мирковић**

Асистенти костимографа.....**Марина Стевановић и Владимир Пекић**
Асистент сценографа.....**Славиша Филиповић**
Инспицијент.....**Александар Стевановић**
Дизајн светла.....**Војкан Добросављевић**
Светло.....**Марко Ђорђевић**
Мајстор тона.....**Слободан Илић**
Суфлер.....**Ивана Мирковић**
Организатор.....**Снежана Јовић**

О композитору

Жорж Бизе (Georges-Alexandre-César-Leopold Bizet, 1838–1875) био је француски композитор и пијаниста. Отац му је био професор певања, мајка пијанисткиња, а ујак је био певач. Већ као деветогодишњак примљен је на Париски конзерваторијум, где је учио клавир, оргуље и композицију. Претежно оперски композитор, Бизе је сем дванаест опера написао и три оперете, две симфоније, више увертира, свита, кантата, клавирских дела и преко тридесет соло песама. Његова музика је пуна духа, јасна и разумљива, неоптерећена унапред одређеним системима и замислима. Она одише здрављем и снагом, уме да оживи страст и покрет и да обоји јаким живим бојама.

Важнија дела: *Симфонија са високим Це*, свита *Арлежанка*, опере *Ловци на бисере*, *Дон Прокопио*, *Девојка из Порта*, *Миреј*, *Ћамиле* и *Кармен*.

Најпознатије Бизеово дело је свакако опера *Кармен* настала 1875. године, према истоименом комаду Проспера Меримеа. Премијера ове опере била је потпуни неуспех. Ненавикнута на овакав садржај и на необичну оркестрацију, публика се у почетку досађивала, а касније чак и звиждала и гласно негодовала. Ову катастрофу употпуниле су и лоше критике, које су изашле у штампи следећег дана. Оперу су, међутим, похвалили прави познаваоци музике – Дебиси, Сен-Санс, Чајковски и Брамс, који је одгледао оперу двадесет пута и тврдио да је то најбоља опера икад написана.

Кармен је касније заиста и постигла незапамћен успех и постала најпознатија опера икада, али Бизе то није доживео. Напор који је уложио у настанак и припрему опере, као и велико разочарање због њене пропасти на премијери, били су превелики ударац за њега. Умро је 3. јуна 1875. године, у 36. години, од срчаног удара, само пар месеци после трагичне премијере.

Догађа се у Севиљи и околини.

I чин

Испред фабрике дувана стоје војници на стражи. Млада девојка Микаела тражи да види свог вереника (Дон Хозеа), како би му пренела поздраве од мајке. Утом, Дон Хозе долази и обавештава поручника о стању у фабрици и девојкама које ту раде. Током поподнева, за време паузе, оне излазе напоље, где их чекају многобројни удварачи. Међу девојкама се налази и Циганка по имену Кармен, која почиње да пева изазовну хабанеру. Речи песме гласе: „Не знам кад ћу волети. Можда данас, можда сутра“. Она брзо баца цвет Дон Хозеу са намером да буде примећена, привлачи пажњу и сви желе да јој се приближе. Микаела успева да протури писмо и новац свом веренику, као и да га пољуби, у име поздрава од мајке. Нажалост, због Кармен у фабрици настаје гужва и она у свађи рањава једну радницу. Девојке почињу да се расправљају око тога ко је крив, а на место несреће убрзо долазе стражари. Зунига са жаљењем хапси Кармен, а Хозе је спроводи у затвор. Док одлазе ка затвору, Кармен обећава Хозеу да ће се наћи са њим изван града, под условом да је пусти. Очаран њеном лепотом, Хозе то и чини, али га Зунига види како је ослобађа и хапси њега, као саучесника, лишвавајући га чиновом.

II чин

Следећа сцена се одвија у крчми у коју навраћају цигански кријумчари. Сви уживају у чарима Кармен и њених другарица Фраските и Мерцедес, док играју и певају за госте. Зунига (који се такође налази у тој крчми) покушава да јој се додвори причом како је наредник, који ју је пустио, кажњен и да се налази због ње у затвору. У крчму свраћа тореадор Ескамиљо и све затечене позива да дођу у арену. Кармен одбија да им се придружи.

Два месеца касније, Хозе излази из затвора и пева о својој чежњи за Кармен, што она узвраћа наручујући гозбу и играјући за њега. Када почне да пада мрак и буде било време да се Хозе врати у касарну, Кармен се смеје и руга његовом осећању одговорности. Хозе показује Кармен своју љубав тако што баца цвет пред њене ноге, исти онај који му је она дала два месеца раније. Хозе је у дилеми и двоуми се између војске и Кармен, док га Зунига тера на послушност. Хозе бива изазван и вади сабљу, али кријумчари, који су се ту нашли, спречавају сукоб. Хозе више нема избора и прикључује се кријумчарима и Циганима, а о последицама не размишља.

Пауза 15 минута

III чин

Сцена почиње сликом кријумчара (међу њима и Кармен), који се пробијају кроз планину. Кармен се заситила Хозеа и хоће да га се реши. Због тога, она и њене другарице бацају карте, да би сазнале судбину. Карте показују скору смрт за Кармен. У близини, Микаела тражи Хозеа по планини, у нади да ће га одвратити од Кармен. У близини је и Ескамиљо (тореадор), у потрази за Кармен, али наилази на Хозеа, који љубоморно мисли да га Кармен у последње време избегава због тореадора. Хозе изазива тореадора на двобој, али кријумчари прекидају и овај дуел. Микаела позива Хозеа да пође са њом у село, зато што му је мајка на самрти.

IV чин

Последњи чин почиње у севиљској арени за борбу бикова. Гледаоци се окупљају. Убрзо се појављују Кармен и Ескамиљо, који заједно певају песму о љубави. Другарице Кармен (Мерцедес и Фраскита) обавештавају је да је у публици Дон Хозе, који сигурно спрема освету. Пркосна Циганка не слуша упозорења и иде му у сусрет. Хозе стаје пред Кармен и понизно је моли за љубав. Он сматра да још има наде за њих и да још могу наћи срећу, што Кармен одбија, иако је свесна опасности и Хозеове љубоморе. Она са презиром баца Хозеов прстен, на исти начин као пре извесног времена, када му је бацила цвет. Очајни Хозе вади нож и убија Кармен, чиме се опера и завршава.

Директор технике.....Дејан Митић
Мајстор сцене.....Славиша Филиповић
Декоратори.....Срђан Китановић, Миодраг Ђорђевић, Мића Лазаревић, Радомир Пешић, Марин Рајић
Реквизитер.....Драган Николић
Гардеробери.....Душица Младеновић, Катарина Павловић
Шминкери, власуљари.....Љиљана Рашић, Марија Цветановић, Ивана Лазаревић
Кројачки радови.....Марина Стевановић, Владимир Пекић
Радионица.....Горан Станковић, Драган Перић, Александар Рајић
Набавка.....Зоран Денчић
Возач.....Небојша Шарчевић